

Asia: VN/23602/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi nuorisolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunto valtakunnallisia nuorisoalan järjestöjä koskeviin esitysluonnoksiin (lain 17 ja 18 §; asetuksen 5 ja 6 §)

-

2. Lausunto valtakunnallisia nuorisoalan osaamiskeskuksia (OSKE) koskeviin esitysluonnoksiin (lain 19 §; asetuksen 7 ja 8 §)

-

3. Lausunto nuorisokeskuksia koskeviin esitysluonnoksiin (lain 20 §; asetuksen 9 ja 10 §)

-

4. Lausunto muita säännöksiä koskeviin esitysluonnoksiin (lain 23, 24, 26 ja 27 §; asetuksen 1 §)

-

5. Lausunto Harrastamisen Suomen mallia koskeviin esitysluonnoksiin (lain 12 a ja 21 a §)

OAJ kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi nuorisolain muuttamisesta. OAJ keskittyy lausunnossaan Harrastamisen Suomen mallia koskeviin pykäliin, koska ne käsittelevät koulupäivän yhteydessä tapahtuvaa harrastustoimintaa, joka vaikuttaa 1-9.luokkalaisten perusopetuksen oppilaiden koulupäiviin.

Harrastamisen Suomen mallin kirjaaminen nuorisolakiin tuo pysyvyyttä sekä harrastustoiminnan järjestämiseen että sen rahoitukseen.

Luonnoksessa todetaan, että ”Harrastus on mahdollista järjestää myös oppituntien välissä. Jos harrastus järjestettäisiin oppituntien välissä koulupäivän keskellä, harrastus ei kuitenkaan sisältyisi perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitettuun opetukseen, eikä harrastustoimintaan siten sovellettaisi perusopetuslain säännöksiä.”

Nuorisolailla ei voida säätää oikeutta sijoittaa oppivelvollisuuteen ja perusopetukseen kuulumatonta harrastustoimintaa oppivelvollisten koulupäivän keskelle. Perusopetuslaki lähtee siitä, että koulupäivä on yhtenäinen kokonaisuus. Oppilaat ovat koulussa suorittamassa oppivelvollisuuttaan, kun taas harrastustoiminta on oppilaille vapaaehtoista. Oppivelvollisuuteen kuuluvan osan koulupäivästä on oltava yhtenäinen jatkumo. Vapaaehtoista harrastustoimintaa, johon on oikeus olla osallistumatta, ei pidä sijoittaa keskelle koulupäivää aiheuttamaan koulupäivän pidentymistä siihen osallistumattomille.

Koulupäivänä koulun tilojen on myös oltava joustavasti käytettävissä koulun omaan toimintaan. Täysin perusopetuslain soveltamisen ulkopuolelle kuuluvan toiminnan sekä henkilöstön tuominen keskelle koulupäivää on omiaan aiheuttamaan epäselvyyksiä niin vastuu kuin toimivalta kysymyksissä. Oppilaille, huoltajille ja oppilaitoksen henkilökunnalle ei olisi aina selvää esimerkiksi siirtymätilanteissa koulun toiminnasta harrastustoimintaan kenen vastuulla oppilaat ovat ja mitä säädöksiä sovelletaan.

Harrastustoiminnan järjestäminen ennen ja jälkeen koulupäivän mahdollistaisi myös kunnan eri koulujen oppilaiden osallistumisen muillakin kuin omalla koululla järjestettävään harrastustoimintaan. On tärkeää, ettei kouluilla järjestettävä harrastustoiminta aiheuta ns. koulushoppailua.

OAJ vaatii poistettavaksi kirjauksia, joiden mukaan harrastus on mahdollista järjestää myös oppituntien välissä.

OAJ ei hyväksy Harrastamisen Suomen mallin mukaisen toiminnan sijoittamista koulupäivien keskelle. Harrastamisen Suomen mallin toiminta on rajattava tapahtuvaksi koulupäivien ulkopuolella ennen tai jälkeen koulupäivän, jotta oppilaiden työpäivä on yhtenäinen kokonaisuus eikä vastuukysymyksistä keskellä koulupäivää tule epäselvyyksiä. Harrastamisen Suomen mallia luotaessa on ollut yhteisymmärrys siitä, että toiminta ei tapahdu koulupäivien keskellä vaan nimenomaisesti koulupäivien päissä ennen tai jälkeen koulupäivän. Nyt lausunnolla oleva esitys on ristiriidassa tämän kanssa.

Harrastamisen koulupäivien yhteydessä pitää olla oppilaille mieluisaa ja myös aidosti vapaaehtoista eikä se saa pidentää niiden oppilaiden koulupäiviä, joilla harrastukset sijoittuvat muualle ja joilla koulun ja harrastusten jälkeinen vapaa-aika on jo muutenkin vähäistä.

Kunta on OAJ:n mielestä oikea Harrastamisen Suomen mallin koordinoija, rahoituksen hakija ja rahoituksen jakaja. Kunnissa pitää Harrastamisen Suomen mallin toteutukseen löytyä koordinaattori, joka toimii läheisessä yhteistyössä koulujen kanssa. Koulujen rehtoreille tai muulle nykyiselle

henkilöstölle ei voi tulla lisätyötä Harrastamisen Suomen mallin järjestämisen koordinoinnista, tilojen vuokraamisesta tai varaamisesta harrastustoimintaan, oppilaiden koulukuljetusten yhteensovittamisesta harrastustoiminnan kanssa tai muista harrastustoimintaa mahdollistavista tehtävistä. Jos lisätyötä aiheutuu, se on erikseen korvattava.

Harrastamisen Suomen malli ei saa lisätä koulujen henkilökunnan työtä. Harrastamisen Suomen mallin koordinointiin ja yhteistyön ja tiedonkulun varmistamiseen koulujen ja harrastustoiminnan järjestäjien välille on lisättävä resursseja, jotka eivät ole pois opetustoimen rahoituksesta.

Harrastamisen Suomeksi malliin liittyvät tehtävät ovat selkeästi uusia työtehtäviä, joten niihin pitää rekrytoida uusia työntekijöitä tai on korvattava lisätyö nykyiselle henkilöstölle.

6. Lausunnonantajan yleiskommentit tai huomiot/ehdotukset koskien lain muita säännöksiä

-

Jokinen Sari

Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry - Nina Lahtinen va. koulutusjohtaja OAJ,
Sari Jokinen erityisasiantuntija OAJ